

BELEIDSPLAN VAN DE STICHTING NOBILIS VOOR 2018/2019

Stichting Nobilis, Zuideinde 26b, 8428 HE Fochteloo

Postadres: Lange Akker 24, 8431 PG Oosterwolde

Tel. 06 38292840

Fiscaalnummer 8161.75.871

Inschrijfnummer Handelsregister KvK 41003933

Samenstelling bestuur conform uittreksel Handelsregister d.d. 12.04.2016

Doelstelling

Het bestuur van de Stichting Nobilis richt zich in het beleids- en werkplan 2017/2018 op het aanscherpen van de uitvoering van de doelstelling. De doelstelling ligt vast in de statuten: **de stichting Nobilis stelt zich ten doel – zonder winstoogmerk – en binnen het gebied van Oost- en Weststellingwerf – op het terrein van regionale, nationale en internationale cultuur projecten te stimuleren die zonder deze steun moeilijk realiseerbaar zijn, en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords.**

De nadruk in het handelen van het bestuur ligt op het begrip *moeilijk realiseerbaar*. Het bestuur wenst geen projecten over te nemen van bestaande instellingen of van marktpartijen. Het bestuur keurt projecten en werkzaamheden alleen goed als zij aan het criterium *moeilijk realiseerbaar door anderen* voldoen. Soms kan het zijn dat samenwerking geboden is met een andere partij omdat een project de eigen financiële spankracht te boven gaat of dat een activiteit (bijvoorbeeld een tentoonstelling uit de collectie) in een andere instelling georganiseerd moet worden of wordt. Sinds 1 april 2014 heeft de Stichting de beschikking over een eigen huisvesting met de mogelijkheid bescheiden exposities in eigen huis te houden. Daarnaast zullen in de eigen huisvesting in Fochteloo groepen kunnen worden ontvangen voor lezingen, workshops en cursussen.

Uitvoering doelstelling

In de statuten van 21 februari 1991 is ook vastgelegd op welke wijze de Stichting Nobilis inhoud en uitvoering moet geven aan haar doelstelling:

- a. het zelf uitgeven of doen uitgeven van publicaties op het terrein van de letteren en de beeldende kunst;
- b. het ondersteunen van tentoonstellingen;
- c. het beheer van de collectie grafiek in Nederland van de Bulgaarse kunstenaar Peter Lazarov. Bij punt c. kan vermeld worden dat de collectie zich niet meer beperkt tot het werk van Peter Lazarov, maar dat ook werk uit de ateliernalatenschappen van Jan Battermann, Toon Wegner, Johannes Mulders, Henk Hester, Theo Kurpershoek, Trees de Vries, Jacques Benoit, Ank Spronk-Feenstra, Lou Strik, Joost Schmidt en Fred Koot is toegevoegd. Verder is er veel werk aanwezig van Cees Andriessen, Anneke Kuyper, Peter O. Gerrits, Jan P.C. van Doorn, Jan van der Meulen, Kea Homan, Erik van Ommen, Tom Thijsse, Theo Elfrink, Wim Zwieters, Manuel Kurpershoek, Jan van der Pol, Kurt Löb en Pam G. Rueter. Ondertussen beheert de Stichting Nobilis op verzoek van de Dirk Kerst Koopmans Stichting de ateliernalatenschap van Dirk Kerst Koopmans.

Vergoedingen aan bestuursleden

Het bestuur kent ook in 2018 en 2019 geen vacatiegeld toe aan zijn bestuursleden en ook geen reiskosten, behalve als bestuursleden in opdracht van het bestuur een reis moeten maken, maar dan tegen 19 eurocent per kilometer of op basis van de vergoeding kosten openbaar vervoer. Kleine onkosten als postzegels, fotokopieën enz. kunnen wel vergoed worden. Met toestemming van de

belastingdienst (brief van 11 maart 2014, kenmerk 90114.12879.1.0 van de inspecteur van kantoor Leeuwarden) krijgt bestuurslid de heer Beint Koopstra uit Suameer een vrijwilligersvergoeding voor het beheer van de huisvesting in Fochteloo.

Bij opheffing

Bij opheffing wordt volgens de statuten het batig saldo besteed overeenkomstig het doel van de Stichting artikel 12 lid 6, de kunstcollectie van de Stichting wordt in principe overgedragen aan het Rijksprentenkabinet van het Rijksmuseum Amsterdam, die zich over de collectie ontfermt, waarbij is bepaald dat de afdeling chalcografie in zijn geheel overgaat naar het Rijksprentenkabinet. De prenten kunnen na overleg deels ondergebracht worden in het Rijksprentenkabinet en deels in andere musea. Voor het werk waar geen belangstelling voor is, gaat terug naar de schenkers of hun nagelaten betrekkingen of wordt geveild via Bubb Kuyper Haarlem, waarbij de opbrengst ten goede van een fonds op naam voor de (figuratieve) prentkunst in Nederland uit de 20-ste en 21-ste eeuw binnen het Rijksprentenkabinet.

Voorgeschiedenis

Voordat de specifieke voorgenomen werkzaamheden van 2018/2019 worden vastgelegd geeft het bestuur een korte toelichting op datgene dat in het 27-jarig bestaan van de Stichting in hoofdlijnen is gerealiseerd. Dan wordt het verband tussen a, b en c ook duidelijker.

In de aanvangsjaren van de Stichting is begonnen met de opbouw van de collectie grafiek, met name het werk van Peter Lazarov, die in die tijd als vluchteling-kunstenaar in ons land woonde. De verwerving en deels aankoop van de collectie mondde in 1991 al uit in een reeks tentoonstellingen en in de publicatie van een bescheiden catalogus en het boek *Het labyrint in zwart en wit. Houtgravures van Peter Lazarov*. Het betrof het werk van Peter Lazarov tot en met 1991. Daarna heeft de Stichting Nobilis ruim twintig jaar lang werk verworven en aangekocht van de graficus Peter Lazarov, met name de kunstenaarsboeken en grote, vrije prenten. Verder heeft Peter Lazarov alle ontwerpen van prenten geschonken aan de Stichting Nobilis. En tientallen tentoonstellingen zijn er van zijn werk georganiseerd. In 2011 mondde dat uit in een grote, afsluitende overzichts-tentoonstelling in Oldeberkoop (Ooststellingwerf) ter gelegenheid van 40 jaar Open Stal en in een groot overzichtswerk over de periode 1991-2011 onder de titel *De prentkunst van Peter Lazarov*.

Het bestuur heeft zich na de aanvangsjaren (Peter Lazarov heeft sinds 1996 ook de Nederlandse nationaliteit) toegelegd op de verwerving van een bredere collectie, met name Nederlandse grafiek. Vooral door de verwerving van complete ateliernalatenschappen van bekende grafici is de collectie grafiek de laatste jaren enorm uitgebreid. Het bestuderen en beschrijven van deze uitbreidingen leidt ook tot publicaties, die door de Stichting zelf worden uitgegeven.

Naast de prenten is vooral ook de collectie houtblokken, lithostenen, ets- en koperplaten, waarin prenten gegraveerd worden of op getekend worden voor Nederlandse begrippen uniek. Deze collectie is, na de collectie in het Kupferstichkabinet in Berlijn en die van de verzamelingen van de Chalcografie van de Koninklijke Bibliotheek van België te Brussel en die van Museum Plantijn Moretus in Antwerpen, de grootste collectie in Nederland en telt ruim 4000 stuks. Merendeels bevinden de prenten van deze blokken en platen zich ook in de collectie van de Stichting Nobilis. Het bestuur legt zich toe op de bestudering en beschrijving van deze collectie. Het bestuur verzorgt ook bruiklenen uit deze collectie voor tentoonstellingen met een educatieve doelstelling.

Collectiebeleid

Het werk van een aantal Nederlandse grafici vormt de spil van de collectie. Het gaat met name om (delen uit) kunstenaarsnalatenschappen, te weten

Jan Battermann (Amsterdam)
Lou Strik (Amsterdam)
Pam G. Rueter (Amsterdam)
Toon Wegner (Orvelte)
Henk Hester (De Wilp)
Johannes Mulders (Oosterstreek)
Ank Spronk-Feenstra (Lochem)
Jan P.C. van Doorn (Nijmegen)
Fred Koot (Eindhoven)
Joost Schmidt (Engwierum)
Theo Elfrink (Nijmegen)
Theo Kurpershoek (Amsterdam)
Jacques Benoit (Vorden)

Tegelijkertijd werd overeengekomen met de Dirk Kerst Koopmans Stichting dat de Stichting Nobilis het beheer gaat voeren over de ateliernalatenschap van D.K. Koopmans.

En er is werk van de nog levende grafici, onder andere

Wim Zwiers (Amsterdam)
Jan van der Meulen (Burgum)
Tom Thijsse (Muiden)
Anneke Kuyper (Amsterdam)
Peter Gerrits (Roden)
Peter Lazarov (Veliko Tarnovo, Bulgarije, voorheen Groningen)
Siemen Dijkstra (Dwingeloo)
Cees Andriessen (Apeldoorn)
Reinder Homan (Bakhuizen)
Antje Veldstra (Groningen)
Grietje Postma (Boelenslaan)
Manuel Kurpershoek (Nijmegen)
Jan van der Pol (Amsterdam)
Erik van Ommen (Vries)
Kea Homan (Assen)

Daarnaast richt de Stichting Nobilis zich op het werk van de beeldhouwer en medailleur Guus Hellegers (1937) uit Steggerda. En op dat van de keramisten Hannie Mein (Vinkega) en Peter Hiemstra (Oldeberkoop). In 2017 werd ook werk aangekocht en geschonken van beeldhouwer Anne Woudwijk. Tijdelijk in bruikleen is er werk van beeldhouwer Hein Mader.

Naast aankopen voor en schenkingen aan de collectie is het vooral de bedoeling dat het werk in tentoonstellingen aan een breed publiek wordt getoond. En verder dat er nadere studie naar het werk in de collectie wordt verricht, uitmondend in publicaties. Het uitgeven van publicaties is een moeizame zaak. Uitgeverijen in Nederland met kunstboeken in hun fonds, vragen zulke grote subsidie- en sponsorbijdragen dat het bestuur van de Stichting Nobilis daar nooit aan kan voldoen. Er is voor gekozen het uitgeven van publicaties, die bijdragen tot de bekendheid van de collectie, in eigen beheer te verzorgen. Gekozen is voor kleine niet- commerciële oplagen (500-750 stuks). Dat is dus ook de samenhang tussen eerder genoemde punten a, b en c.

Het bestuur besluit zelf over het verstrekken van bruiklenen, kan zelf de collectie bestuderen of laten bestuderen. Het bestuur wil de collectie voorlopig onder handbereik houden.

Collectiebeheer 2018 en 2019

Sinds het najaar van 2017 is de Stichting Nobilis als aspirant-museum aangesloten bij de Museumfederatie Friesland. Naast de werkzaamheden in het kader van het proces van de museumregistratie zal de collectieregistratie in 2018-2019 de hoogste prioriteit toegekend moeten worden.

Huisvesting van de collectie

In januari 2013 werd het overleg met de gemeente Ooststellingwerf geopend over de aankoop/huur van de voormalige basisschool in Fochteloo. Een jaar later werden de besprekingen afgerond en dat leidde tot de verhuizing van de Stichting Nobilis naar Fochteloo per 1 april 2014. In 2016 werden nog aanpassingen gepleegd en voor het grootste deel door de gemeente Ooststellingwerf betaald. Daarna vond ik de definitieve aankoop van het pand Zuideinde 26b Fochteloo plaats en werden de koopsom en kosten koper aan de gemeente Ooststellingwerf voldaan. In 2016 besloot de gemeente ook een belangrijke bijdrage te leveren aan de automatisering van het centrum ten gunste van de collectie-registratie. Ook kwam er geld voor presentatiemiddelen en een intensief expositieprogramma, waardoor het centrum nog meer op de kaart gezet kan worden.

Dagelijks beheer van het centrum

Secretaris-penningmeester Pieter Jonker houdt zich bezig met de werkzaamheden voortvloeiend uit zijn bestuursfunctie, maar doet ook onderzoek naar de collecties van de stichting, werkt aan het beschrijven van die collecties van de Stichting Nobilis, doet onderzoek en publiceert erover. Tevens is hij uitgever van alle publicaties van de Stichting. Hij verricht de werkzaamheden op vrijwillige basis. Kunsthistoricus en bibliothecaris drs. Aart de Goojer uit Smilde is sinds 1 december 2016 als vrijwilliger verbonden aan het centrum voor prentkunst. Hij is op de donderdagmiddag werkzaam. Bestuurslid Beint Koopstra is belast met het vrijwillig beheer van het centrum voor prentkunst in Fochteloo, waarover de Stichting thans de volledige beschikking heeft. In 2017 is vrijwilliger Barteld Londo uit Oosterwolde zijn werkzaamheden begonnen als begeleider van het proces van de museumregistratie.

Bovengenoemde vier vrijwilligers coördineren de werkzaamheden in het centrum naast een groep van bijna twintig vrijwilligers die verschillende taken voor hun rekening nemen.

Het centrum is opengesteld voor publiek op donderdag- tot en met zaterdagmiddag van 13.30-16.30 uur. Groepen kunnen zich ten allen tijde aanmelden. De afgelopen jaren werd en meer gebruik gemaakt van de mogelijkheid om groepen te ontvangen.

Beleidsplan uitwerken in werkplan

Tot op heden viel het tweejaarlijks beleidsplan samen met een tweejaarlijks werkplan. Het bestuur besluit tot een herstructurering. Het beleidsplan moet compacter en de beleidsvoornemens op hoofdlijnen weergeven. Het beleidsplan dient uitgewerkt te worden in een jaarlijks werkplan, dat door het bestuur wordt vastgesteld na overleg met het vrijwilligerscorps. Het beleidsplan dient te voldoen aan de voorschriften die voor culturele ANBI-instellingen gelden. Het bestuur is voornemens om naast de vastgestelde werkplannen ook voortgangsverslagen te maken om te kijken of de plannen ook geconcretiseerd zijn. En als dat niet het geval is, moet duidelijk worden waarom niet. Verder heeft het bestuur in 2016 het Nobilis-codicil vastgesteld, een beleidsstuk waarin alle afspraken zijn vastgelegd die nagekomen moeten worden als de Stichting Nobilis haar

werkzaamheden beëindigt. Dit codicil heeft in 2019 een herziening. Het bestuur is voornemens voor het jaar 2019 een specifiek werkplan te ontwikkelen.

Concrete voornemens in 2018

Het organiseren van zeven tentoonstellingen:

27 januari – 18 maart 2018 Kea Homan, Assen meerkleuren houtsneden

1 maart – 31 maart 2018 Erik van Ommen, prenten, etsplaten en boeken

26 mei – 3- september 2018 Tien prentkunstenaars zien het Fochteloërveen

Zomer 2018 tentoonstelling Dirk Kerst Koopmans, de schilder van De Scheene, in De Tentepolle van SBB in Nijetrijne.

24 maart – 13 mei 2018 Wijke van der Bij, Grou, meerkleuren houtsneden

6 oktober – 25 november 2018 Antje Veldstra, Groningen, houtdrukken

1 december – 26 december 2018 Zeefdrukken van Anne Woudwijk

Het organiseren van de Vriendendag 2017 op 10 februari 2018 met de presentatie van de Vriendenprent Vader en zoon en een lezing over het werk van schilder-graficus Jan van der Pol, Amsterdam en een eendags-tentoonstelling.

Het organiseren van de boekpresentatie *Poldervogels* van Erik van Ommen op donderdag 1 maart 2018.

Het organiseren van de Vierde Dag van de Prentkunst op 6 oktober 2018 in het centrum voor prentkunst in Fochteloo en het Dorpshuis Et Legien.

De uitgave van Nobilis Cahier 11 de catalogus bij de tentoonstelling Tien prentkunstenaars zien het Fochteloërveen.

Het organiseren van de Vriendendag 2018 op 1 december 2018 met de presentatie van de Vriendenprent Uitzicht in Fochteloo. Verder staat de dag in het teken van de zeefdrukken van beeldhouwer Anne Woudwijk uit Drachten.

Uitbreiding van de collectie met werk van Wim Compier (Amsterdam), Kea Homan (Assen) en Theo Elfrink (Nijmegen).

Concrete voornemens in 2019

Het organiseren van drie tentoonstellingen

In de eerste maanden tentoonstelling met het werk van Johannes Mulders (1899-1989), dat in oktober 2017 is geschonken door de familie en deels werk dat nog niet eerder geëxposeerd werd uit de aankoop van het atelier in 2012. In de tafelvitrines klein werk en de door Mulders geïllustreerde boeken.

In de zomer een internationale tentoonstelling uit de collectie van de Griekse dichter en mecenas Christos

In de herfst een tentoonstelling van het werk van Siemen Dijkstra, ter gelegenheid van de verschijning van de oeuvre-catalogus, die de Stichting Nobilis samen met Siemen Dijkstra gaat uitgeven.

Mocht de zomertentoonstelling niet doorgaan, dan zou de vaste collectie-opstelling ook wel eens weer gezien worden.

Het uitgeven van Nobilis Cahier 12 gewijd aan collectioneur Jan Rhebergen.

Financieel is de uitgave rond. Het cahier zal 48 pagina's tellen.

In de schenking van mevrouw Alma Evenhuis uit Oosterwijk zat belangrijk werk uit de collectie Rhebergen naast ook heel briefwisselingen van Rhebergen met kunstenaars uit de vijftiger/zestiger jaren enz., alle publicaties van de hand Rhebergen. Eerder al kregen we een bijzonder vriendenalbum uit de familie Rhebergen. Er is voldoende materiaal in ons centrum om deze uitgave te realiseren. Rhebergen was heel lang en voorzitter, en secretaris en penningmeester en redacteur van Exlibriswereld.

Het organiseren van de Vriendendag 2019 en de vijfde Dag van de Prentkunst.

De uitgave van een oeuvre-catalogus van het werk van Siemen Dijkstra.

Onderzocht worden de mogelijkheden van de uitgave van een oeuvre-catalogus van het werk van Antje Veldstra i.s.m. de kunstenaar.

Onderzocht worden de mogelijkheden van de uitgave van een oeuvre-catalogus van het werk van Tom Thijsse i.s.m. de kunstenaar.

Toekomstvisie

Om meer tijd te krijgen voor het collectiebeheer zal het aantal tentoonstellingen in de jaren na 2018 beperkt worden tot twee of drie per jaar. Wel zal er altijd een dwarsdoorsnee getoond worden uit de collecties, waardoor het voor groepen ook aantrekkelijk blijft om een bezoek te brengen aan het centrum.

Het uitgeven van publicaties is alleen nog mogelijk als het geld daarvoor nodig door derden wordt opgebracht. De Stichting zal geen uitgeversrisico meer dragen.

Het bestuur is voornemens om een meerjarenbeleidsplan te ontwikkelen om te kijken waar de Stichting over vijf jaar zou willen staan.

De status van aspirant-museum kan vijf jaar duren. De voorgenomen werkzaamheden die door het bestuur in de bestuursvergadering van november 2017 zijn vastgesteld moeten in de concrete jaarlijkse werkplannen opgenomen worden.